

DOSLOV

„Hrady, hrádky a tvrze na Strakonicku, Blatensku a Vodňansku“ jsou dalším badatelským činem známé autorské dvojice, která již před časem vydala na podobné téma úspěšné monografie o Písecku a Prachaticku. Na tyto práce navazuje, jak tematicky tak i obsahově, práce o Strakonicku a tím podstatným způsobem rozšiřuje znalosti o této závažné problematice naší národní minulosti.

Publikace začíná úvodní studií, ve které jsou po stránce archeologické, historické a stavebně historické shrnuty všechny zásadní výsledky jejich práce. Vlastní jádro je v navazujícím obsáhlém katalogu. V úvodních částech studie je podstatné rozšíření znalostí k 143 lokalitám. První vydání z roku 1986 obsahovalo pouhých 111 lokalit.

Rozšířena byla i plánová část, která dosahuje na 268 plánů. Je zde specifikována problematika a typologie hradů, hrádků a tvrzí a rozsáhlý dlouhodobý průzkum celého strakonického okresu (1031,7 km²). Představuje pestrý průřez staveb jak středověkých, tak renesančních. Povrchový průzkum feudálních sídel na Strakonicku byl dále konfrontován se studiem písemných pramenů a literatury, dále také se starší i současnou mapovou a plánovou dokumentací. Všechny lokality jsou předvedeny na přiložené mapě, kde jsou dále rozlišeny podle způsobu zachování a časového období jejich vzniku nebo hlavní fáze výstavby. Připomínají nejstarší sídla v oblasti. Dále je sledován vývoj především hradů, ale i tvrzí a hrádků ve 13. a 14. století a jejich typové rozdělení.

Je dokládán vznik hradů jako je Blatná, Strakonice, Střela a Helfenburk. Podrobně je v úvodní studii i ve vlastním katalogu sledována situace tvrzí a hrádků v 15. století v době husitské revoluce a v době poděbradské. V tomto období celá řada tvrzí a hrádků zaniká, některé z nich jsou naopak později přestavovány do podoby honosných renesančních sídel. Vlastní problematika je potom o období zániku malých feudálních sídel v období třicetileté války, kdy zcela ztratila v tehdejší společnosti svoji hájitelnou podobu.

Důležitou je ta část úvodní studie, kde jsou sledovány další osudy hradů, hrádků a tvrzí až do současnosti. Upozorňuje se zde nejen na jejich fyzický stav a možnosti záchrany, ale také na využití v dnešní společnosti. Práce F. Kašičky a B. Nechvátala postavila naše znalosti o hradech, hrádcích a tvrzích na vyšší úroveň. Přinesla množství dosud zcela neznámého a mnohdy i unikátního materiálu, který nebyl znám blíže laické ani odborné veřejnosti. Je třeba také ocenit plánovou dokumentaci, která přináší řadu desítek topografického určení feudálních sídel na Strakonicku zakreslených do katastrálních map z roku 1837. Obrazová část práce zachycuje nejen současný, ale i starší stav dnešních objektů s dochovanou ikonografií a vytváří tak výtvarně hodnotný soubor. Dobře reprezentuje zájem dnešní společnosti o tento druh památek.

Publikace vychází v roce, kdy si připomínáme 120 let od založení muzea – od doby, kdy se konala ustavující schůze Muzejní společnosti pro okres Strakonický. Muzeum, dnes pod názvem Muzeum středního Pootaví Strakonice, sídlí v areálu strakonického hradu.

Ing. Ludmila Koštová

pověřený zástupce ředitele

Muzeum středního Pootaví Strakonice